

PERFORMANȚELE ÎNTREPRINDERII ÎN TERMENI DE SOLDURI INTERMEDIARE DE GESTIUNE

Asist. univ. drd. Olaru Gabriela-Daniela, Universitatea „George Bacovia” Bacău, olarugabrieladaniela@yahoo.com

Rezumat:

The structure of the profit and loss account in the three types of activities allows the emission of some potential money accumulation balances, meant to fulfill a certain remuneration function of production factors and a function of financing the future activity, called management intermediary balance. Achieving this objective means treating the profit and loss account in advance in order to emphasize the way of functioning and the return of the enterprise as a commercial margin, production of financial year, added value, gross working surplus, the results of the exploitation, the current and the net result of the financial year.

Structura contului de profit și pierdere pe cele trei tipuri de activități permite degajarea unor solduri de acumulări bănești potențiale, destinate să îndeplinească o anumită funcție de remunerare a factorilor de producție și de finanțare a activității viitoare, denumite solduri intermediare de gestiune (SIG). Realizarea acestui obiectiv presupune o tratare prealabilă a contului de profit și pierdere pentru a pune în evidență: modul de funcționare și rentabilitatea întreprinderii ca marjă comercială, producție a exercițiului, valoare adăugată, excedent brut de exploatare, rezultat al exploatării, rezultat curent și rezultat net al exercițiului.

Tabelul 1.1. Tabloul Soldurilor Intermediare de Gestiune

Nr. Crt.	Elemente de calcul	Poziția în CPP*
1	Venituri din vânzarea mărfurilor(ct 707)	03
2	Cheltuieli privind mărfurile(ct 607)	13
3	Marja comercială (1 -2)	
4	Producția vândută(ct 701 – 706 +708)	02
5	Variația stocurilor(ct 711 +/-)	05/06
6	Producția imobilizată (ct 721 + 722)	07
7	Producția exercițiului (4 +5 + 6)	
8	Consumuri intermediare inclusiv cheltuieli provenite de la terți(gr.60, exclusiv 607, gr.61, gr.62, exclusiv 621)	10+11+12+24
9	Valoarea adăugată(3+7-8)	
10	Venituri din subvenții de exploatare(7411)	04
11	Cheltuieli cu impozitele și taxele(gr.63)	25
12	Cheltuieli cu personalul(gr 64 +621)	14
13	Excedentul (deficitul) brut din exploatare(9+10-11-12)	
14	Alte venituri din exploatare și venituri din provizioane	08+19+22+29
15	Alte cheltuieli din exploatare	23+26
16	Cheltuieli cu amortizarea și provizioanele	18+21+28
17	Rezultatul din exploatare(13+14-15-16)	
18	Venituri financiare	40
19	Cheltuieli financiare	47

20	Rezultatul curent(17+18-19)	
21	Venituri extraordinare	52
22	Cheltuieli extraordinare	53
23	Rezultatul extraordinar(21-22)	
24	Rezultatul brut al exercițiului(20+23)	
25	Impozitul pe profit	60
26	Rezultatul net al exercițiului(24-25)	

Soldurile intermediare de gestiune reprezintă, de fapt, etape succesive în formarea rezultatului final. Construcția indicatorilor se realizează în cascada pornind de la cel mai cuprinzător (producția exercițiului + marja comercială) și încheind cu cel mai sintetic (rezultatul net al exercițiului). Fiecare sold intermediar de gestiune reflectă rezultatul gestiunii financiare la treaptă respectivă de acumulare.

Întocmirea tabloului soldurilor intermediare de gestiune are ca scop:

- aprecierea creșterii bogăției, generate de activitatea întreprinderii;
- descrierea repartizării bogăției create de întreprindere între: salariați și organisme sociale, stat, acționari, întreprindere;
- înțelegerea formării rezultatului net;
- studiul structurii activității cu ajutorul unor rate care permit analiza evoluției în timp a acesteia (de exemplu, rata marjei comerciale, rata valorii adăugate, ponderea exportului etc.);
- studiul mijloacelor de exploatare, folosind rate precum randamentul forței de muncă, randamentul echipamentului industrial etc.;
- analiza rentabilității;
- analiza evoluției în timp prin calcularea variației procentuale a principalelor solduri intermediare de gestiune, identificarea cauzelor acestor variații și stabilirea, dacă este cazul, de măsuri corectoare.¹

Relațiile care stau la baza construirii „Tabloului SIG” sunt următoarele:

1. Marja comercială = Venituri din vânzarea mărfurilor
- Cheltuieli privind mărfurile vândute
2. Producția exercițiului = Producția vândută
+ Variația producției stocate
+ Producția imobilizată
3. Valoarea adăugată = (Producția exercițiului + Marja comercială)
- Consumuri intermediare (Cheltuieli cu materii prime, materiale și cheltuieli cu lucrări și servicii executate de terți)
4. Rezultatul brut din exploatare (excedent sau deficit)
EBE = Valoarea adăugată
+ Subvenții de exploatare
- Impozite, taxe și vărsăminte asimilate
- Cheltuieli cu personalul
5. Rezultatul exploatării = Excedent brut din exploatare
+ Alte venituri din exploatare
+ Alte venituri din provizioane
- Cheltuieli cu amortizările și provizioanele
- Alte cheltuieli de exploatare
6. Rezultatul curent = Rezultatul exploatării

¹ Lezeu, D.N., Analiza situațiilor financiare ale întreprinderii, Ed. Economică, București, 2004, p. 107

+ Venituri financiare
- Cheltuieli financiare

7. Rezultatul extraordinar = Venituri extraordinare – Cheltuieli extraordinare
8. Rezultatul brut al exercițiului = Rezultatul curent + Rezultatul extraordinar
9. Rezultatul net al exercițiului = Rezultatul brut al exercițiului – Impozitul pe profit

Marja comercială (Mc) este primul sold intermediar de gestiune și se referă la activitatea comercială desfășurată de agentul economic, de distribuție sau la partea pur comercială a întreprinderilor producătoare. Pentru întreprinderile de distribuție (comerciale) aceasta este un indicator esențial și devine mai semnificativă ca informație în activitatea de analiză și gestionare cu cât ea este determinată mai detaliat, respectiv pe produse sau grupe de produse. Este denumită și marjă brută și se exprimă adesea ca procent din cifra de afaceri (volumul vânzărilor).

Producția exercițiului (Pe) este un indicator care se aplică în special în cazul întreprinderilor industriale. Include valoarea bunurilor și serviciilor „fabricate” de întreprindere pentru a fi vândute, stocate sau utilizate pentru nevoile proprii. Drept urmare, producția exercițiului va cuprinde trei elemente: producția vândută, producția stocată (variația stocurilor) și producția imobilizată.

Nefiind un sold intermediar de gestiune, ci un post al contului de rezultate, *cifra de afaceri* reprezintă un indicator global al vânzărilor, din activitatea de distribuție și cea de producție (obținut prin însumarea vânzărilor de mărfuri și a producției vândute).

Valoarea adăugată (Va) exprimă crearea sau creșterea de valoare adusă de întreprindere bunurilor și serviciilor provenite de la terți. Acest sold intermediar de gestiune este o valoare adăugată brută ce realizează joncțiunea dintre micro și macroeconomic.

Valoarea adăugată permite compararea întreprinderilor pentru a măsura mai bine contribuția lor în cadrul aceluiași sector de activitate. Agentul economic care înregistrează o mărime superioară a valorii adăugate aduce implicit și o contribuție mai importantă.

La nivel microeconomic, valoarea adăugată este un indicator ce permite măsurarea puterii economice a întreprinderii, ce se poate determina prin două procedee:

- ca diferență între producția globală a exercițiului (obținută prin raportarea marjei comerciale la producția exercițiului) și consumurile de bunuri și servicii furnizate la terți pentru producția respectivă.
- prin adăugarea diverselor elemente ce compun valoarea adăugată respectiv remunerațiile tuturor factorilor de producție, inclusiv a statului, cât și autofinanțarea întreprinderii, respectiv, cheltuielile de personal, cheltuieli financiare, impozitele, taxele și vărsămintele asimilate, legate de activitatea întreprinderii, cheltuielile cu amortismentele, impozitul pe profit, partea de rezultat trecut la rezerve, alte elemente de valoare adăugată.

Marja de acumulare bănească (*Va*) prezintă un interes aparte în analiza financiară pentru că :

- realizează legătura între nivelul micro și macroeconomic.
- reprezintă un criteriu pentru aprecierea aportului specific al întreprinderii la realizarea producției sale. Valoarea adăugată este un indicator mai sintetic decât cifra de afaceri, care evidențiază performanța comercială a întreprinderii, respectiv capacitatea sa de vânzare și producție. Valoarea adăugată este indicatorul care măsoară aportul specific al întreprinderii la realizarea producției sale.
- măsoară gradul de integrare al întreprinderii, prin raportul valoare adăugată / producție (CA). Cu cât rezultatul raportului este mai mare, cu atât mai mult întreprinderea este integrată, adică își poate asigura ea însăși, un număr mare de faze de fabricație, mergând de la materiile prime la elaborarea produselor finite, fără a recurge la serviciile altor întreprinderi.
- evidențiază structura exploataării, prin intermediul ratelor de repartizare a valorii adăugate. Raportând remunerarea fiecărui participant la valoarea adăugată se poate face o evaluare a distribuției veniturilor globale către partenerii întreprinderii.
- reflectă gradul de utilizare al factorilor de producție.

Excedentul brut al exploatării (EBE) corespunde rezultatului economic al întreprinderii generat de operațiile de exploatare independent de politica financiară, politica de amortizare și de provizioane constituite, fapt ce determină să fie considerat ca indicator esențial în analizele de gestiune și în efectuarea analizelor comparative între întreprinderi.

Rolul excedentului brut al exploatării, poate fi urmărit sub trei aspecte:

1) – este o măsura a performanțelor economice ale întreprinderii. Un EBE suficient de mare va permite întreprinderii reînnoirea imobilizărilor sale prin amortizări, acoperirea riscurilor din provizioanele constituite și asigurarea finanțării sale care antrenează cheltuieli financiare, iar diferența va fi distribuită statului (impozit pe profit), acționarilor (dividende) și/sau conservată prin autofinanțare.

2) – EBE este independent de politica financiară (nu este influențat de venituri și cheltuieli), de politica de investiții (nu ține cont de deciziile întreprinderii privind modalitățile de calcul a amortizării), de politica de dividend (deciziile întreprinderii privind repartizarea profitului net), de politica fiscală și de elementele excepționale (nu ia în calcul impozitul pe profit și rezultatul excepțional)

3) – EBE reprezintă o resursa financiară fundamentală pentru întreprindere.

EBE constituie primul nivel al analizei privind formarea trezoreriei globale ale întreprinderii, deci punctul de pornire în tabloul fluxurilor de trezorerie.

Rezultatul exploatării (Re) evaluează rentabilitatea economică a unei întreprinderi și corespunde activității normale și curente a întreprinderii, inclusiv operațiunile efectuate în exercițiile anterioare dar aferente exercițiului curent. Nu este luată în calcul activitatea corespunzătoare operațiilor financiare și extraordinare.

Acest rezultat este utilizat în compararea performanțelor întreprinderilor ce au politici financiare diferite.

Există două modalități de calcul:

- ca diferență dintre totalul veniturilor din exploatare (V_e) și totalul cheltuielilor din exploatare (C_e)

$$Re = V_e - C_e$$

- pornind de la mărimea EBE și are relația

$$Re = EBE - (Amp + A_{che}) + (A_{ve} + V_{pr}), \text{ unde}$$

Amp – amortizări și provizioane

A_{che} – alte cheltuieli din exploatare

A_{ve} – alte venituri din exploatare

V_{pr} – venituri din provizioane privind exploatarea

Prin prima relație de calcul se fundamentează strategii și politici pe care le adoptă managementul întreprinderii pentru a ameliora rezultatul său. Variantele posibile sunt: majorarea veniturile sau diminuarea cheltuielilor, în condițiile menținerii constante a celuilalt factor; sporirea ambelor componente cu respectarea restricției ca ritmul creșterii veniturilor să devanseze ritmul de creștere al cheltuielilor.

Rezultatul curent (Rc) reprezintă rezultatul tuturor operațiilor curente, obișnuite ale întreprinderii, fiind determinat atât de rezultatul exploatării curente, cât și de cel al activității financiare, permițând și aprecierea impactul politii financiare a întreprinderii asupra rentabilității. Deoarece nu este influențat de elemente extraordinare, acest sold permite analiza dinamicii rezultatului curent al întreprinderii pe mai multe exerciții financiare.

Rezultatul financiar Rezultatul Exploatării	$\ll 0$ Frânare	≈ 0 Pragul de rentabilitate al politicii financiare	$\gg 0$ Forță
$\gg 0$ Exploatare Foarte rentabilă	$RC \approx 0$ (1)	$RC > 0$ (4)	$RC \gg 0$ (6)
≈ 0 Pragul de rentabilitate al exploatării	$RC < 0$ (7)	$RC \approx 0$ (2)	$RC > 0$ (5)
$\ll 0$ Exploatare nerentabilă	$RC \ll 0$ (9)	$RC < 0$ (8)	$RC \approx 0$ (3)

Activitate rentabilă ↙
↘ Activitate nerentabilă

Fig. 1.1. Matricea pentru analiza rezultatului curent

Matricea privind analiza rezultatului curent pune în evidență nouă situații (Peste-Roire-“La gestion financière”, Edition D’Organisation, Paris 1989, pag. 35-38).

A. Rezultatul curent este aproximativ zero: $RC \approx 0$

Pragul de rentabilitate al activității curente reprezintă un minimum ce trebuie atins, dar care nu poate asigura dezvoltarea, deoarece în acest punct veniturile din exploatare și cele financiare permit doar acoperirea exactă a cheltuielilor de exploatare și financiare.

Această situație corespunde următoarelor cazuri:

Cazul 1: pragul de rentabilitate curentă „levier financiar”

Exploatarea foarte rentabilă ar trebui să permită întreprinderii redresarea rapidă a situației financiare, cheltuielile financiare diminuându-se concomitent cu ameliorarea rezultatului curent. Riscul întreprinderii depinde, în acest caz, de perenitatea profitului exploatării.

Cazul 2: pragul de rentabilitate curentă „supraviețuire”

Întreprinderea rămâne în stare de funcționare prin echilibrarea activității de exploatare cu politica sa financiară, fără să-și asume vreun risc financiar. Transformarea sa progresivă depinde de nivelul investițiilor realizate și de starea pieței.

Cazul 3: pragul de rentabilitate „transformare”

Întreprinderea își acoperă pierderile exploatării pe baza veniturilor substanțiale rezultate din plasamente financiare.

Întreprinderea poate renunța la activitatea de exploatare nerentabilă în favoarea activității financiare, situație ce poate fi temporară sau definitivă.

B. Rezultatul curent este pozitiv: $RC > 0$

Cazurile următoare, considerate ca situații ideale, corespund situațiilor în care întreprinderea degajă rentabilitate din activitatea sa, deoarece rezultatul exploatării și rezultatul financiar nu înregistrează niciodată valori negative.

Cazul 4: Profit curent „bun manager al întreprinderii”

Este situația ideală pentru o întreprindere productivă, datorită unui bun echilibru al politicii financiare, rezultatul exploataării nu este absorbit de cheltuielile financiare.

Cazul 5: profit curent „supermarche” sau „holding”

Este o situație specifică întreprinderilor care desfășoară o activitate generatoare de lichidități, care caută cele mai bune plasamente posibile, supraveghind permanent expansiunea pieței și gestiunea trezoreriei.

Cazul 6: profitul curent „monopol”

Întreprinderea ocupă o poziție privilegiată pe piață, ca urmare a unei activități de exploatare foarte rentabile, care permite degajarea unor lichidități sporite, al căror plasament permite nu numai recuperarea eventualelor cheltuieli financiare, ci și obținerea unor profituri suplimentare.

C. Rezultatul curent este negativ: $RC < 0$

Activitatea curentă a întreprinderii nu degajă rentabilitate, acesta confruntându-se cu numeroase dificultăți, situație ce corespunde cazurilor următoare:

Cazul 7: deficit curent „redresare”

Întreprinderea echilibrează rezultatul exploataării, reușind să-și acopere cheltuielile de exploatare pe seama veniturilor din exploatare, dar înregistrează un nivel ridicat al cheltuielilor financiare.

Cazul 8: deficit curent „dilemă”

Situația caracterizează o întreprindere a cărei activitate de exploatare este nerentabilă, dar rezultatul financiar este echilibrat.

Cazul 9: deficit curent „criză”

Situația este caracteristică unei întreprinderi aflate în dificultate. Exploatarea nu este rentabilă, iar nivelul ridicat al cheltuielilor financiare agravează deficitul curent. Întreprinderea trebuie să-și îmbunătățească situația financiară din fonduri proprii și, de asemenea, să depisteze cauzele deficitului său de exploatare, stabilind și măsurile de remediere a acestuia.

Rezultatul extraordinar sintetizează rezultatul concretizat în profit sau pierderi a unor operații de gestiune sau capital cu caracter excepțional și se calculează astfel :

Rezultatul = Veniturile - Cheltuielile
extraordinar   extraordinare   extraordinare

Mărimea rezultatului excepțional constituie o informație importantă, în special pentru potențialii investitori.

Rezultatul net al exercițiului (R_n) exprimă, în mărimi absolute, rentabilitatea netă sau pierderile aferente activității întreprinderii, după deducerea din veniturile totale a cheltuielilor totale și a impozitului pe profit.

• Rezultatul curent (+/-)
• Rezultatul extraordinar (+/-)
- Cheltuieli cu impozitul de profit (ct. 691)
= Rezultatul net al exercițiului (+/-)

Rezultatul net al exercițiului este rezultatul care urmează să fie supus deciziei de repartizare de către adunarea generală a acționarilor sau asociaților, după caz.

BIBLIOGRAFIE:

1. Lezeu, D.N., Analiza situațiilor financiare ale întreprinderii, Ed. Economică, București, 2004;
2. Peste-Roire, La gestion financière, Edition D'Organisation, Paris 1989;
3. Vâlceanu, Gh., Robu, V., Georgescu, N., Analiză economico-financiară, Ed. Economică, București, 2005;
4. Vintilă, G., Gestiunea financiară a întreprinderii, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1997.